

LOKALNI PROGRAM KULTURE OBČINE BLOKE
2016–2019

sprejet na 10. redni seji

občinskega sveta Občine Bloke

dne, 17. 3. 2016

LPK pripravila:
Jožica Anzeljc in
Alojzij Mazij, predsednik KD Bloke

Župan Občine Bloke
Jože Doles

1. UVOD

Lokalni program kulture občine Bloke je dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike v obdobju 2016–2019.

Predlagatelj Lokalnega programa kulture je župan občine Bloke Jože Doles.

Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa je 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, uradno prečiščeno besedilo (ZUJIK-UPB1) (Ur. l. RS, št. 77/2007, 56/08, 4/2010, 20/11 in 111/2013), ki določa, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje štirih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Glede vsebine lokalnega programa za kulturo se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o nacionalnem programu za kulturo.

Lokalnim skupnostim, razen mestnim občinam, ni treba sprejeti lokalnega programa za kulturo, če opredelijo javni interes na področju kulture, prioritete, ukrepe ter cilje in kazalce za njihovo doseganje v drugem dokumentu razvojnega načrtovanja lokalne skupnosti.

Lokalni program kulture izhaja iz obstoječega stanja kulture v občini Bloke. Opredeljuje področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, in načrtuje investicije v javno kulturno infrastrukturo. V dokumentu so zastavljeni cilji in prioritete občine Bloke za štiriletno obdobje ter usmeritve za uresničitev zastavljenih ciljev.

Lokalni program kulture tako vzpostavlja ravnotežje med ohranjanjem kulture občine Bloke in njenim razvojem. Zagotavlja pogoje za skladen razvoj kulture v bloškem kulturnem prostoru, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti.

Vsekakor bomo morali na področju kulture okrepiti povezavo med kulturo in ostalimi področji – šolstvom, gospodarstvom, turizmom in športom.

Želimo, da kultura v občini Bloke sega v vse pore družbenega življenja in je odprta do novih, svežih programov za vse skupine občanov, da je povezana z gospodarstvom, turizmom, športom in izobraževanjem, ki vedno išče nove alternativne vire financiranja, kar samo še pospešuje njen razvoj in se v javnosti predstavlja kot enoten organizem.

Trženje kulture skozi gospodarstvo, v povezavi z drugimi področji, izkoriščanje novih možnosti financiranja iz strukturnih skladov, povezovanje izvajalcev na področju kulture ter usklajena promocija Blok kot zibelke smučanja so izzivi občine Bloke v prihodnosti.

Lokalni program kulture sprejme občinski svet občine Bloke.

2. KULTURNA TRADICIJA

2.1. Kulturno društvo

Na Blokah je bil že leta 1931 v šoli ustanovljen mladinski pevski zbor, pri Društvu kmečkih fantov in deklet pa moški pevski zbor, ki se je imenoval Deteljica. Pevski zbor je gostoval po sosednjih krajih in je imel obsežen in zahteven program. Deloval je do leta 1941.

Ljudska šola (pred vojno) oziroma osnovna šola (po vojni) v Novi vasi je bila s svojimi učitelji vedno vključena v kulturno delovanje v kraju in ga je tudi spodbujala. Kulturno poslanstvo so opravljali tudi učitelji na nekdanjih šolah pri Sv. Trojici in Sv. Duhu. Venčeslav Winkler, upravitelj in učitelj šole v Novi vasi, je bil že takrat plodovit mladinski pisatelj. Kar nekaj mladinskih povesti je napisal na Blokah. Tudi drugi učitelji so bili aktivno gibalno kulturnega življenja na Blokah. Učili so petje, vodili knjižnico in amaterske igralske skupine.

Povojni ravnatelj osnovne šole v Novi vasi, France Čebohin, je kmalu po prihodu na Bloke dal pobudo za ustanovitev prosvetnega društva. V tem društvu je režiral igre in vodil moški pevski zbor. Pri sindikatu Kmetijske zadruge v Novi vasi so delavci leta 1956 ustanovili svoj moški zbor.

Nekaj bloških fantov je leta 1956 ustanovilo instrumentalni kvintet »Bloški fantje«. Samostojno so nastopali sami ali skupaj z moškim zborom. Igrali pa so tudi za ples na veselicah doma in v bližnji okolici. Delovali so vse do leta 1965. Po združitvi Bloške zadruge z zadruogo Cerknica je prenehal prepevati zadružni pevski zbor. Kmalu zatem se je nekaj zavzetih pevcev – ljubiteljev domače pesmi in zborovskega petja – zbralo okrog Franceta Zgonca – Jožlovega iz Nove vasi, ki je 15-članski pevski zbor vodil do leta 1968.

Večina članov moškega pevskega zbora, ki ga je vodil France Zgonc, je leta 1971 pri sindikatu tovarne Novolit ustanovila svoj moški pevski zbor, ki je nastopal na raznih prireditvah v domačem kraju, v drugih krajih takratne občine Cerknica pa tudi izven njenih meja.

V maju leta 1980 je bilo ustanovljeno Kulturno društvo Bloke. V to društvo se je vključil moški pevski zbor Novolit. Tega leta je bil pri KD Bloke ustanovljen tudi ženski pevski zbor. Sedaj na Blokah delujejo mešani pevski zbor, ženska vokalna skupina Diva in Folklorna skupina Bloke.

2.2. Knjižnica

Namenjena je informiranju, izobraževanju, raziskovanju, razvedrilu, duhovnim potrebam ter razvijanju pismenosti.

Katoliško slovensko izobraževalno društvo je bilo ustanovljeno leta 1909 in je imelo 195 knjig. Marijina dekliška družba je leta 1930 ustanovila svojo knjižnico, ki pa je po nekaj letih delovanja zamrla. Leta 1946 so knjižnico preselili v Novo vas. Fond je skupaj z ljudsko knjižnico znašal 710 zvezkov. Okrog leta 1962 so knjižnico preselili v prizidek doma TVD Partizan. Knjižnica je še nekaj časa delovala, nato je prenehala.

Ponovno je bila odprta leta 1967 kot izposojevališče knjižnice iz Cerknice. Ob odprtju je imela 700 knjig na 18 m² površine. Knjižnica je vsa leta živela na meji preživetja, od leta 1984 do 1990 pa je bila celo zaprta. Leta 1990 se je preselila na novo lokacijo v osnovno šolo, kjer je delovala v istih prostorih kot šolska knjižnica.

Knjižnica Ivana Čampe v Novi vasi deluje v novih sodobnih prostorih od maja leta 2008 na površini 110 m². Konec leta 2015 je imela enota knjižnice v Novi vasi 11.494 enot

knjižničnega gradiva, naročenih je 35 revij. En računalnik z dostopom do interneta je namenjen uporabnikom.

3. SEDANJE STANJE

Ker v Občini Bloke ni ustanovljenih nobenih javnih zavodov, je kulturno delovanje omejeno na delovanje različnih kulturnih, turističnih in podobnih društev, ki izvajajo predvsem programe na področju ljubiteljske kulturne dejavnosti.

V Občini Bloke delujejo naslednja društva, ki se ukvarjajo s kulturo:

- Kulturno društvo Bloke, v katerem delujejo:
 - Mešani pevski zbor Bloke
 - Ženska vokalna skupina Diva
 - Folklorna skupina Bloke;
 - Lovski pevski zbor Martin Krpan,
 - Turistično društvo Bloke s
 - sekcijo bloških gospodinj Zarja
 - Društvo raziskovanje voda – Voda,
 - Društvo ljubiteljev Martina Krpana,
 - Športno društvo Bloke s skupino starosvetnih smučarjev.

Kulturno dejavnost izvajajo tudi učenke in učenci osnovne šole Toneta Šraja Aljoše (v nadaljevanju OŠ), ki se združujejo v naslednjih izvenšolskih dejavnostih:

- Otroška folklorna skupina starejših učencev (ljudski plesi),
- Otroška folklorna skupina mlajših učencev (ljudski plesi),
- Plesna skupina
- Šolski ansambel

Tradicija ohranjanja ljudskih običajev in domače obrti ter prenašanje le-teh prihodnjim rodovom ima v naši občini pomembno mesto. Dejansko je to glavna naloga skoraj vseh kulturnih in turističnih društev in društev žena, ki delujejo v občini Bloke. Vsako leto se organizira Mihaelov sejem, na katerem se predstavijo izdelovalci domače obrti. Bloške gospodinje Zarja pripravljajo razstave jedi, kot so: tradicionalne velikonočne jedi, razstava različnih vrst kruha »Od pšenice do kruha« in podobno. S kulinariko sodelujejo na raznih sejmih tudi izven občine Bloke

Z vidika turizma je zelo pomembno, da bi bilo čim več tradicionalnih jedi vključenih v gostinsko ponudbo v naši občini, kajti to je pomemben element, ki privablja zahtevnejše goste.

4. UPORIZITVENE DEJAVNOSTI

Na področju Občine Bloke trenutno ne deluje nobena gledališka skupina. Imamo pa vsako leto nekaj gledaliških skupin, ki pridejo gostovat v našo občino s svojimi predstavami.

5. LIKOVNE UMETNOSTI

V Občini Bloke imamo akademskega slikarja Božidarja Strmana in nekaj amaterskih likovnikov. Ob določenih prireditvah, ki se odvijajo v občini Bloke, kot je Krpanov pohod ali Mihaelov sejem, pripravijo prodajno razstavo svojih del. Bloški likovniki sodelujejo tudi z galerijo Krpan v Cerknici in drugimi ustanovami.

6. KNJIŽEVNOST IN KNJIŽNICE

Osrednja knjižnica Jožeta Udoviča iz Cerknice ima svojo enoto Ivana Čampe tudi v Novi vasi na Blokah in je javna in izobraževalna ustanova. S knjižničnim gradivom, ki ga hrani, zbira, obdeluje in daje v uporabo, širi znanje, izobrazbo in kulturo ter nudi informacije vsem kategorijam prebivalstva.

6.1. Javni interes na področju knjižnične dejavnosti

V javni interes na področju knjižnične dejavnosti spadajo:

- Optimalna ponudba knjižničnega gradiva v osrednji splošni knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica in njenih izposojevalnih enotah,

- Ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na kulturno-izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja,
- Informacijsko opismenjevanje in podpora vseživljenjskemu učenju,
- Zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva, pridobivanje informacij in smotrna izraba prostega časa v knjižnici,
- Omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije,
- Izobraževanje, raziskovanje in podporni projekti na področju knjižnične dejavnosti.

6.2. Splošni cilji in ukrepi

Splošni cilj:

V preteklih letih so slovenske splošne knjižnice razvile vrsto storitev, s katerimi se odzivajo na konkretne potrebe različnih ciljnih skupin. Uspešne so pri spodbujanju branja in razvoju kreativnosti med otroki, vse bolj so pozorne do potreb ranljivih skupin prebivalcev, brezposelnih in starejših občanov. Iščejo poti do tistih, ki iz različnih razlogov ne morejo uporabljati knjižničnih storitev po običajnih poteh. V veliki meri so se izboljšali tudi prostorski pogoji za delovanje splošnih knjižnic, kar odpira možnosti, da knjižnice v celoti razvijejo svojo vlogo fizičnega in duhovnega prostora za srečevanje ljudi in znanja, krepitev medčloveških stikov in individualne osebnostne rasti, odprtosti za kulturno raznolikost ter kreativno združevanje sodobnosti in preteklosti.

Raziskava med člani, uporabniki in neuporabniki knjižnic je pokazala veliko zanimanje za informacije o zgodovini, razvoju in kulturi domačega kraja, kar pred knjižnice postavlja izziv, ne le da naredijo domoznansko gradivo bolj dostopno v digitalnem okolju, temveč da tudi s pomočjo sodobne tehnologije iščejo nove oblike za posredovanje in interpretacijo tega gradiva.

V prihodnje bodo splošne knjižnice nadgrajevale dosedanje storitve s sistematičnim pristopom k razvijanju različnih vidikov funkcionalne pismenosti in virtualno razvijale vse svoje storitve, kjer je to smiselno in potrebno.

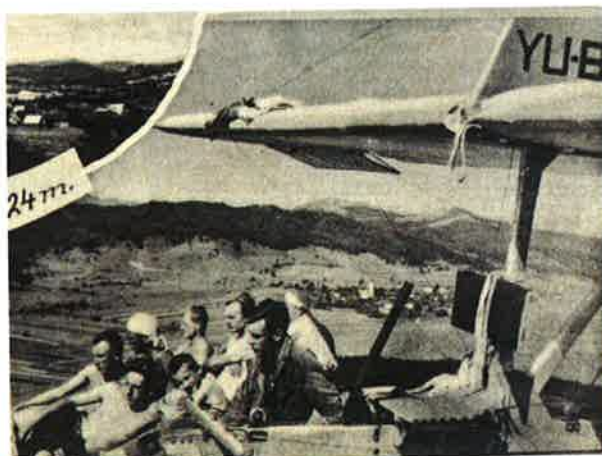
Ukrepi:

1. Izbira programa in izvedba digitalizacije gradiva na domoznanskem oddelku.
2. Usposabljanje prebivalstva za uporabo e-gradiv.
3. Ponudba e-knjig.
4. Izvajanje dejavnosti, ki so namenjene druženju in medgeneracijskemu povezovanju prebivalstva.
5. Izvedba analize/raziskave potreb lokalnega okolja.
6. Prizadevanja za čim večjo včlanitev prebivalcev v knjižnico.
7. Zagotavljanje nakupa knjižničnega gradiva po standardih in normativih.
8. Zagotavljanje nakupa domoznanskega gradiva, raritet.
9. Povečanje dostopnosti digitalnih kulturnih vsebin.
10. Večja dostopnost specializiranih storitev knjižnične javne službe in njihova večja kakovost.
11. Organiziranje prireditev na visokem nivoju.
12. Ponuditi uporabnikom možnost oblikovanja storitev oz. bolj aktivnega izražanja svojih želja in potreb.

7. FILMSKA UMETNOST

Občina Bloke je omogočila izvedbo projekta »Smuči na Blokah – Bloke na smučeh«, iz katerega je nastal film *Beli krog življenja*.

Na Blokah je bil posnet tudi film *Bloški asi*, ki govori o jadralnem letalstvu na Blokah. Jadralna šola je bila ustanovljena leta 1934. V pripravi je gradivo za film o bloških živinorejcih s poudarkom na reji bloških volov.

8. MEDIJI

Občina Bloke izdaja občinsko glasilo *Bloški korak*. Prispevke za vsebino časopisa prispevajo društva, ki delujejo v občini Bloke, osnovna šola ter številni občani in občanke. Lahko rečemo, da je občinsko glasilo delo celotnega kraja in tudi vsebina je takšna, da nas seznanja s celotnim dogajanjem v kraju skozi leto. Občinsko glasilo *Bloški korak* izhaja štirikrat letno in si ga lahko ogledate na spletni strani www.bloke.si.

8.1. Literarno ustvarjanje

V naši občini ni zanemarljivo. Domačin Jože Lavrič Cascio je leta 2013 izdal knjigo *Bloke, središče Kranjske*, ki je zgodovinski opis pokrajine. V knjigi govori o prvih omembah kraja, nastanka vasi in cerkva. Pomembni so pisni viri v urbarjih, ki govorijo o prvotnih prebivalcih, njihovih priimkih in nadimkih ter razmerju s cerkveno in posvetno oblastjo. V delu so poleg farne cerkve sv. nadangela Mihaela in praznovanja Mihaelovega sejma opisane tudi

podružnične cerkve ter vsi župniki in kaplani, ki so delovali na Blokah od 14. stoletja. Delo je zanimivo, kajti v njem so poleg pisnih virov zbrani zapisi pogovorov starejših Bločanov, ki so avtentično opisali življenje v preteklosti ter tako povezali zgodovinska dejstva s svojimi družinskimi zgodbami. Ljubitelji kulturne dejavnosti so v zadnjem času javnosti predstavili pisatelja Jožeta Čampa in njegovo literarno ustvarjanje s poudarkom na njegovem romanu *Na mrtvi straži*.

9. VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE USTANOVE

Kulturni programi v vzgojno-izobraževalnih ustanovah

Kulturna vzgoja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah je preplet ustvarjanja na različnih področjih kulture, njegove refleksije ter pedagoških in didaktičnih pristopov. Zajema in spodbuja učečo se populacijo vseh starostnih stopenj tako k spoznavanju kulture kot tudi k samemu ustvarjanju. Cilj te dejavnosti je ne le oblikovanje bodočih »kulturnih potrošnikov«, temveč tudi bodočih »kulturnih ustvarjalcev.«

Uresničevanje kulturne vzgoje v šolah je v veliki meri odvisno tudi od dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja.

Cilji kulturne vzgoje so opredeljeni z letnim delovnim načrtom šole in zajemajo vsebine kulturnih dni in interesnih dejavnosti s področij umetnosti, prilagojene razvojnim lastnostim učencev. Upoštevano je načelo, da v procesu osnovnošolskega izobraževanja ponudimo učencem takšne vsebine, ki omogočajo najbolj kakovostno realizacijo ciljev in nalog s področja kulturne vzgoje.

Kulturna dejavnost zajema:

- izvedbo kulturnih dni s področja različnih umetnostnih zvrsti,
- interesne dejavnosti z umetniškimi vsebinami,
- obisk galerij, muzejev, kulturnih hramov,
- ogled gledaliških, lutkovnih in filmskih predstav,
- prireditve ob podelitvi bralnih priznanj in razvijanje bralne kulture,
- organiziranje razstav likovnih del učencev,
- likovno estetsko ureditev šolskega prostora in postavitve scenskih zasnov in likovnih rešitev v drugih ustanovah in prireditvah,
- sodelovanje na literarnih in likovnih razpisih in natečajih,
- dopisništvo v lokalnem časopisu in drugih medijih,
- sodelovanje na literarnih kvizih, pevskih revijah, srečanjih otroških folklornih in plesnih skupin,
- organiziranje koncertov pevskih zborov,
- organiziranje projektov in kulturnih prireditev v šoli ob različnih obeležjih,
- priprava prireditev za potrebe lokalne skupnosti ob spominskih dnevih,
- sodelovanje na prireditvah širšega družbenega pomena.

Splošni cilji:

- Učenci spoznavajo prvine gledališke, lutkovne, likovne, plesne, glasbene, literarne, filmske umetnosti.
- Razvijajo zanimanje za sprejemanje različnih predstav in prireditev in obiskovanje le-teh – vzgoja občinstva.
- Razvijanje sposobnosti presoje in vrednotenja predstav in prireditev in oblikovanje stališč za prepoznavanje kakovostnih predstav in prireditev.
- Preučevanje kulturne dediščine in razvijanje pozitivnega odnosa do kulturnega izročila.
- Oblikovanje osebnostne in narodne identitete.

- Odprtost za različne umetnostne zvrsti in vsebine, skladne z interesi učencev in širšega kulturnega okolja šole.
- Uresničevanje učenčevih interesov za različne umetniške zvrsti.
- Spoznavanje osrednjih kulturnih ustanov (Cankarjev dom, gledališč, galerij, muzejev ...).
- Razvijanje otrokove domišljije, ustvarjalnosti, emocionalnih, socialnih in estetskih kvalitete.
- Predstavitev svojih poustvarjalnih in ustvarjalnih dosežkov na šolskih prireditvah in v širšem slovenskem prostoru.
- Uveljavljanje najkvalitetnejših kulturnih dosežkov doma in v tujini.
- Razvijanje interesa za bogato preživljanje prostega časa.
- Priprava učencev za sodelovanje v kulturnem življenju okolja.

Sodelovanje:

z JSKD, OI Cerknica

- revije otroških pevskih zborov,
- srečanja gledaliških skupin,
- revije odraslih pevskih zborov in
- revija folklornih skupin.

10. JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE

Lokalni program za kulturo občine Bloke opredeljuje javni interes za kulturo tudi pri zagotavljanju kulturnih dobrin kot javnih dobrin za vse občane ter z načrtovanjem, gradnjo in vzdrževanjem javne kulturne infrastrukture, kjer je kulturnim ustvarjalcem omogočeno boljše delovanje. Uresničevanje javnega interesa za kulturo na področju delovanja ljubiteljske kulturne dejavnosti lokalna skupnost omogoča predvsem z zagotavljanjem sredstev oziroma sofinanciranjem programov društev na osnovi javnih razpisov.

10.1. Področje kulture kot javne dobrine

Občina zagotavlja svojim prebivalcem možnost uporabe naslednjih kulturnih ustanov:

- uporabo dvorane nad knjižnico,
- uporabo večnamenske dvorane Bloški smučar,
- uporabo male dvorane v večnamenski dvorani Bloški smučar,
- enoto knjižnice Jožeta Udoviča v Novi vasi.

S knjižnico ima občina podpisano pogodbo o sofinanciranju, kar omogoča lokalnemu prebivalstvu, da koristi njene storitve.

10.2. Ljubiteljska kulturna dejavnost

Kulturne dejavnosti so vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju besednih, uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, filmskih, avdiovizualnih in drugih umetnosti s področja založništva, knjižničarstva, galerije in drugih področjih.

Občani se ukvarjajo z ljubiteljskimi dejavnostmi kot posamezniki ali v kulturnih društvih, ki so združenja, kjer se prostovoljno združujejo z namenom, da:

- izvajajo kulturne dejavnosti na višji in širši ravni,
- združujejo interese, cilje in produkte na posameznih področjih kulture,
- se ukvarjajo s strokovnimi vprašanji na posameznih področjih kulture,
- izvajajo dejavnosti na področju kulturne vzgoje in izobraževanja,

- prispevajo k večji dostopnosti do kulturnih dobrin in k nadaljnjemu razvoju kulturnih dejavnosti.

Občina omogoča in tudi spodbuja prebivalstvo k sodelovanju v različnih ljubiteljskih kulturnih in drugih društvih.

V Občini Bloke so razvite predvsem naslednje ljubiteljske dejavnosti: folklor, ljudska pesem, glasbena dejavnost. Vsa društva, ki izvajajo te ljubiteljske kulturne dejavnosti, tesno sodelujejo z Javnim skladom za kulturne dejavnosti Slovenije, območna izpostava Cerknica.

10.3. Folklor

Folklorna dejavnost v Občini Bloke se izvaja v KD Bloke. Folklorna skupina je začela z rednim delovanjem leta 2013. Ima skoraj 30 članov in članic in tri instrumentalne spremljevalce. Na razpisu JSKD so pridobili sredstva za sofinanciranje opreme – ljudskih pokrival. Skupina je opravila tri specializirana izobraževanja, in sicer:

- izobraževanje pri FS Tine Rožanc v Ljubljani,
- na republiškem srečanju folklornih skupin v Sežani in
- medobčinski vokalni delavnici z Ljubo Jenče v Novi vasi.

Skupina je pripravila prvo folklorno izvedbo Brne po zapisu pisatelja Jožeta Čampe.

Folklorni ples v zadnjih letih izvajajo tudi učenci v osnovni šoli, in sicer delujeta skupina mlajših in skupina starejših učencev.

Spodbuditi zanimanje mladih za tradicionalne plesne in motivirati jih za njihovo izvajanje je ena najpomembnejših nalog za prihodnost. Brez konstantnega prenašanja znanja na mlade rodove lahko ti plesi prav hitro in popolnoma neopazno izginejo, zlasti če jih nihče ne zapiše, posname in arhivira.

10.4. Ljudska pesem in pevski zbori

Ljudska pesem v občini ima že dolgo tradicijo. V okviru KD Bloke deluje že več kot 40 let Mešani pevski zbor. V okviru KD Bloke deluje tudi ženska vokalna skupina DIVA. Z ljudskim petjem se ukvarja tudi Lovski pevski zbor Martin Krpan. Navedeni zbori sodelujejo na občinskih prireditvah, prirejajo razne koncerte, sodelujejo na medobčinski reviji pevskih zborov. Sodelujejo tudi na drugih prireditvah izven občine Bloke.

10.5. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti OI Cerknica

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti ima na ozemlju Republike Slovenije zelo dobro in učinkovito razvejano kulturno mrežo.

Ljubiteljska kultura ima zelo močan družbeno povezovalni naboj. JSKD združuje okrog 100.000 Slovencev in Slovenk v približno 5000 aktivnih kulturnih društev, kar se tiče odrasle populacije, ter potem tudi veliko število otroških in mladinskih kulturnih društev in skupin, ki prav tako ustvarjajo.

Naloga območnih izpostav JSKD je, poleg rednega programa srečanj/revij/kolonij/izobraževanj v lastni izvedbi, med drugim tudi aktivno informiranje oz. pretok informacij in strokovna pomoč kulturnim društvom, skupinam in posameznikom. V ljubiteljski kulturni dejavnosti in v kulturi nasploh je na ozemlju Slovenije veliko število preostalih kulturnih srečanj, festivalov, tekmovanj, raznih seminarjev, natečajev in drugih izobraževanj in posvetov, o katerih morajo biti ustvarjalci ljubiteljske kulture obveščeni. Kulturna društva in skupine prav tako obvestijo o raznih razpisih, statusih in o novostih

politike na področju ljubiteljske kulture. Pri izpolnjevanju le-teh so vedno pripravljene pomagati. Veliko vlogo imajo pri ljubiteljski kulturi poleg odrasle populacije tudi vrtci in osnovne šole. JSKD omogoča vsem prijavljenim kulturnim društvom, skupinam in posameznikom strokovno vrednotenje predstavljenih programskih in izvajalskih dosežkov na področju kulturnih dejavnosti. Pomembno vlogo ima tudi udeležba na regijskih srečanjih, ki so v izvedbi preostalih območnih izpostav ter tudi udeležba na raznih tekmovanjih in festivalih.

Območne izpostave omogočijo oz. zaprosijo lokalne in regijske medije za medijsko podporo na raznih srečanjih in revijah.

Lokalnim skupnostim poročajo o dosežkih kulturnih društev in skupin, ki so registrirani v njihovih občinah. Lokalnim skupnostim omogočajo tudi vpogled v vsebinska poročila območne izpostave ter o vseh izvedenih kulturnih dogodkih.

Cilji na področju ljubiteljske dejavnosti so:

- Zagotavljanje rednega financiranja dejavnosti društev in uveljavljanje kriterijev financiranja dejavnosti,
- spodbujanje ustvarjalnosti društev,
- spodbujanje skupin in društev, da se bodo ukvarjali z mladimi in jih vključevali v kulturno dejavnost, izvajali alternativne kulturne programe, ki bodo blizu mlajši populaciji in njihovem ustvarjanju,
- skladen in uravnotežen razvoj različnih kulturnih dejavnosti znotraj lokalne skupnosti,
- dostopnost kulturnih vsebin in dodatnih izobraževalnih oblik na vseh področjih delovanja čim širšemu krogu ljudi, tako mladih kot starejših,
- medsebojno sodelovanje med posameznimi izvajalci kulturnih programov,
- skrb za izobraževanje članov, mentorjev in vodij različnih kulturnih skupin,
- spodbujanje kvalitetnih programov društev ter omogočiti društvom ustrezno promocijo njihove dejavnosti in prireditve s kulturno vsebino,
- zagotavljanje osnovnih pogojev za delovanje vseh društev in skupin,
- zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje društev, ki izvajajo javne kulturne programe,
- spodbujanje ohranjanja kulturne dediščine, tradicije in starih običajev,
- sodelovanje s profesionalnimi institucijami in drugimi strokovnimi delavci na področju kulture, zlasti Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti OI Cerknica.

11. OHRANJANJE KULTURNE DEDIŠČINE

11. 1. Živa kulturna dediščina in ljudski običaji

Tradicija ohranjanja kulturne dediščine, ljudskih običajev in domače obrti ter prenašanje le-teh prihodnjim rodovom ima v naši občini pomembno mesto.

11.1.1. Ljudska pevca Micka in France Anzeljc

Kulturno društvo Bloke je ob finančni podpori občine Bloke zbralo pesmi in izdalo zgoščenko in knjižico »Sem šu, sem šu čez gmajnico« ljudskih pevcev Petračevih s Hudega vrha. Micka in France Anzeljc sta več kot štirideset let delovala na javnih odrih kot pristna notranjska pevca. Petračeva sta izražala eno zadnjih pristnih ljudskih, preprostih pričevanj o življenju na slovenskem podeželju in s pomočjo neposrednega izraza posredovala javnosti, kar se je zdelo še včeraj kot pozabljen spomin dežele. Bila sta pravi pristni izraz slovenske ljudske pevske kulture in ohranila značilnost ljudskega petja ter mu hkrati dajala osebno noto. Vse, kar sta dajala svetu, izvira iz njune življenjske izkušnje, ki sta jo nadaljevala po izročilu svojih prednikov.

Kot večkratna udeleženca območnih, regijskih in državnih srečanj ljudskih pevcev sta Mica in France Anzeljc za svojo izvirnost in predanost ohranjanju ljudskega glasbenega izročila prejela častno zlato Maroltovo značko in priznanje Občine Bloke.

11.1. 2. Starosvetni bloški smučarji

predstavljajo bloškega smučarja v oblačilih, kot so jih nosili v preteklosti, na starih bloških smučeh. Sodelujejo na prireditvah v občini Bloke, kot so Bloški teki in Mihaelov sejem, sodelujejo pa tudi na raznih tekmovanjih starosvetnih smučarjev.

11. 1. 3. Mihaelov sejem in pohod po Krpanovi poti

Občina spodbuja društva pri organizaciji prireditev, s katerimi se ohranjajo stari običaji in domača obrt. Med takšne prireditve spada Mihaelov sejem.

Zelo pomembno mesto v ohranjanju kulturne dediščine ima ohranjanje kulinarčne tradicije. Ob tradicionalnih prireditvah, kot so Mihaelov sejem in Krpanov pohod, se gostom že streže »bloška koleraba«.

Z vidika turizma je zelo pomembno, da bi bilo čim več tradicionalnih jedi vključenih v gostinsko ponudbo v naši občini, kajti to je pomemben element, ki privablja zahtevnejše goste.

Cilji in ukrepi

- spodbujati vsa društva pri ohranjanju kulturne dediščine in ljudskih običajev ter kulturno identiteto na vseh področjih življenja,
- podpirati prireditve, ki ohranjajo kulturno dediščino in ljudske običaje ter kulinariko,
- povezati obstoječo kulturno in naravno dediščino z razvojem turizma in turistične ponudbe v občini,
- vzdrževati sodelovanje vseh dejavnikov znotraj občine Bloke ter podpirati razvoj blagovne znamke,

- osveščati prebivalstvo na področju kulturne dediščine in ljudskih običajev in krepiti zanimanje za obiskovanje raznih prireditev na to temo,
- društva bi morala dati večji poudarek na osveščanju mladih ter jih pritegniti v svoje programe,
- izboljšati povezovanje med društvi ne le znotraj občine, ampak tudi z društvi v sosednjih občinah
- tudi v prihodnje sofinancirati različne turistične in kulturne prireditve, ki ohranjajo kulturno dediščino in ljudske običaje.

11.2 NEPREMIČNA KULTURNA DEDIŠČINA

Kulturna dediščina so območja in kompleksi, grajeni ali drugače oblikovani objekti, predmeti ali skupina predmetov oz. ohranjena materializirana dela kot rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru, katerih varstvo je zaradi njihovega zgodovinskega, kulturnega in civilizacijskega pomena v javnem interesu. Dediščina so predvsem arheološka najdišča in predmeti, naselbinska območja, oblikovana narava in kulturna krajina, stavbe, njihovi deli ali skupine stavb umetnostne, zgodovinske in tehnične pričevalnosti, stavbe in drugi predmeti, ki so v zvezi s pomembnimi osebami in dogodki naše politične, gospodarske in kulturne zgodovine, arhivsko gradivo, knjižnično gradivo, predmeti ali skupine predmetov zgodovinskega, umetnostnozgodovinskega, arheološkega, umetnostnega, sociološkega, antropološkega, etnološkega in naravoslovnega pomena, ki izpričujejo zgodovinska dogajanja na Slovenskem.

Nepremična kulturna dediščina je tista kulturna dediščina, ki je nepremična – to so lahko njeni posamezni deli, skupine nepremičnin in območja.

11. 2. 1. Nepremična kulturna dediščina v Občini Bloke:

Arheološka dediščina	Stavbna dediščina	Memorialna dediščina	Kulturna krajina
Benete – zaporni zid na Drniku	Hiša Bočkovo 2	Fara – grob padlih v NOB	Lahovo – drevored
Fara – arheološko območje Videm	Hiša Fara 3	Fara – spomenik zamolčanim žrtvam	Mramorovo pri Lužarjih – drevored lip
Fara – gradišče Peškovec	Kapelica pri Fari	Hiteno – spominska plošča delovanju narodnoosvobodilnega odbora	
Arheološko območje Ulaški vrh	Območje sv. Mihaela pri Fari	Hribarjevo – spominska plošča Milošu Zidanšku	
Arheološko najdišče Nadliški hrib	Fara – toplar na južnem robu vasi	Nova vas – spomenik padlim NOB	
Ruševine graščine Pajkovo	Vila Fara 2	Nova vas – spominska plošča Božidarju Lavriču	
Metulje – arheološko najdišče Stari grad	Cerkev sv. Urha na Nadliškem hribu	Radlek – spominska plošča Ivanu Furlanu Dragu	
Metulje – arheološko	Cerkev svetega	Ravnik – spominska	

najdišče Stražnice	Nikolaja Hudi vrh	plošča požgane vasi	
Ravne – arheološko najdišče Pajkov grič	Jeršanovo – Jeršanov toplar	Sveta Trojica na Blokah – grob padlih v NOB	
Sleme – arheološko območje	Lahovo – domačija Lahovo 1	Sveta Trojica na Blokah – spominske plošče zamolčanim žrtvam	
Strmca – arheološko najdišče grad Žmucovo	Hiša Lovranovo 3	Velike Bloke – spomenik Notranjskemu odredu	
Ulaka – arheološko območje	Metulje – cerkev sv. Antona Padovanskega	Velike Bloke – spomenik prvim padlim talcem	
Velike Bloke – Ograde v Senožetih	Metulje – kašča pri hiši Metulje 15	Veliki vrh – spominsko znamenje padlim borcem	
	Domačija Mramorovo pri Pajkovem 1	Zavrh – spominsko znamenje kurirjem in jurišnemu bataljonu	
	Domačija Nova vas 14		
	Domačija Nova vas 15		
	Domačija Nova vas 20		
	Domačija Nova vas 46		
	Nova vas – doprsni kip Toneta Šraja Aljoše		
	Gostilna Slamar		
	Hiša in kapelica Nova vas 30		
	Nova vas – kamniti most		
	Nova vas Lavričeva kašča		
	Nova vas – Mestkov vodnjak		
	Nova vas – napajališče pri gostilni Slamar		
	Ravne na Blokah Cerkev sv. Filipa in Jakoba		
	Ravnik – Cerkev sv. Roka		
	Rožanče – Erjavčev mlin		
	Runarsko – arheološko območje		

	Tabor		
	Runarsko – Cerkev Marijinega rojstva		
	Studenc na Blokah – Cerkev sv. Petra		
	Studenc na Blokah domačija Studenc 16		
	Studenc na Blokah domačija Studenc 4		
	Studeno na Blokah Cerkev sv. Janeza		
	Sveta Trojica – domačija Sv. Trojica 2		
	Sveta Trojica – območje cerkve Sveta Trojica		
	Sveti duh – cerkev svetega duha		
	Škufče – domačija Škufče 2		
	Topol – marijina kapelica		
	Ulaka – Cerkev sv. Nikolaja		
	Velike Bloke Cerkev Marijinega vnebovzetja		
	Velike Bloke kamniti most		
	Velike Bloke – klet nasproti hiše št. 6		
	Velike Bloke – napajališče pri hiši št. 22		
	Velike Bloke – napajališče pri hiši št. 35		
	Veliki vrh – domačija Veliki vrh 21		
	Volčje – Cerkev sv. Volbenka		

Naloga občine je tudi, da skrbi za ohranjanje kulturne in naravne dediščine na svojem območju.

Spominsko obeležje Ivanu Čampi je bilo postavljeno v letu 2014 ob vhodu v knjižnico.

OBNOVLJENI KULTURNI SPOMENIKI V OBČINI BLOKE

Občina Bloke je do sedaj sofinancirala obnovo objektov kulturne dediščine, in sicer: **Župnijske cerkve Sveta Trojica** leta 2007 in obnovo župnišča pri Sveti Trojici v letih 2013 in 2014 ter ureditev okolice v letu 2015.

- **Cerkve Marijinega vnebovzeta v Velikih Blokah** leta 2008, v letu 2015 in 2016 se v cerkvi obnavljajo oltarji.

Cerkev sv. Antona Padovanskega v Metuljah je bila obnovljena leta 2010.

Cerkve sv. Filipa in Jakoba v Ravnah na Blokah je bila obnovljena leta 2012.

Cerkev svetega Petra na Studencu je bila obnovljena v letih 2014 in 2015.

Cerkev Sveti Duh je bila obnovljena leta 2015.

Občina Bloke je sofinancirala obnovo **vaškega vodnjaka v Ravniku.**

zgornje štirne v Novi vasi

Vaški »štirni« v **Metuljah in Velikih Blokah** sta obnovila vaška odbora ob pomoči Občine Bloke, ki je zagotovila finančne vire za nabavo ustreznih materialov, prav tako tudi spodnjo štirno v Novi vasi.

Občina Bloke je izvedla tudi obnovo **kamnitega mostu** v Velikih Blokah.

Cilji varstva nepremične kulturne dediščine

- vzdrževanje in obnavljanje kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti,
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije kulturne dediščine, ne glede na njeno namembnost,
- zagotavljanje javne dostopnosti kulturne dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja,
- preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost kulturne dediščine.

12. KULTURNA INFRASTRUKTURA IN INVESTICIJE

Delovanje posameznih kulturnih društev ni mogoče brez ustrezne opreme za izvajanje posamezne dejavnosti kot tudi brez ustreznega prostora, ki omogoča društvu izvajanje programa letnega dela.

12.1 JAVNA INFRASTRUKTURA NA PODROČJU KULTURE

Občina Bloke je določila za javno infrastrukturo na področju kulture naslednja objekta:

12.1.1 Knjižnica in dvorana nad knjižnico v Novi vasi

Dvorano nad knjižnico uporabljajo društva brezplačno za pevske vaje in podobno. V tej dvorani so tudi razne predstavitve knjig in druge manjše kulturne prireditve.

12.1.2. Večnamenska dvorana Bloški smučar, v kateri se nahaja stalna muzejska razstava Bloški smučar.

Težnja po razstavi bloške smučarske kulture in s tem prizadevanja za ohranjanje kulturne dediščine segajo že v obdobje pred drugo svetovno vojno. Kljub mnogim prizadevanjem v

preteklosti pa se je želja po predstavitvi fenomena bloških smučí in bloškega smučanja uresničila šele leta 2014. Bloška smučarska kultura je sodobno predstavljena v prostorih večnamenske dvorane Bloški smučar kot stalna muzejska razstava Bloški smučar.

Snovalci stalne razstave, arhitekt Marjan Loboda, avtorja celostne podobe, scenskih in likovnih sredstev Polonca Strman in Mišo Strman ter domačinka Irena Škrabec, ki je pripravila besedila in zbrala predmete, pravijo, da je razstava zasnovana po najsodobnejših muzejskih načelih. »Osnovno sporočilo ima tri sklope: bloški smučar, bloško smučanje, bloške smučke. Kdo in zakaj je uporabljal smučí, kje jih je uporabljal in kakšne so bile. S sodobnimi sredstvi, tudi didaktičnimi po meri otrok, smo pripravili zgodovinski pregled skandinavskega in sibirskega smučanja, kaj se je v zgodovini dogajalo pri nas, kdaj smo začeli Bloške teke, ogledati si bo mogoče tudi Badjurov film in podobno. Na ogled so tudi smučí iz 17. stoletja, ki jih hrani Elan. »Tako natančno pripravljena razstava, s toliko vložene energije se tudi v Ljubljani težko zgodi, pomembno pa je, da bo stalna razstava v objektu, ki živi in ima veliko obiskovalcev,« je pojasnil arhitekt Marjan Loboda.

12.1.3 Sakralni objekti

Sakralni objekti sodijo med izredno pomembne zgradbe, saj jih obiskujejo verniki in turisti, ki si jih ogledujejo kot pomembne zgodovinske spomenike, obenem pa se občasno uporabljajo kot koncertni prostor za glasbene prireditve, predvsem zaradi dobre akustike.

13. FINANCIRANJE NA PODROČJU KULTURE

13.1. Financiranje javnih zavodov

Občina Bloke sofinancira delovanje naslednjih javnih zavodov, ki so v javnem interesu in delujejo na območju upravne enote Cerknica. Financiranje se odvija v skladu s podpisanimi pogodbami o sofinanciranju med občino in posamezno ustanovo:

1. Knjižnica Jožeta Udoviča Cerknica – letno:
 - nakup gradiva: 4.000,00 EUR
 - knjižnična dejavnost: 19.290,00 EUR
2. Glasbena šola Frana Gerbiča Cerknica – letno 1.588,00 EUR,

3. Javni sklad za ljubiteljske kulturne dejavnosti RS, izpostava Cerknica – letno 1.150,00 EUR.

13.2. Financiranje izdaje občinskega glasila Bloški korak

Občina Bloke izdaja letno štiri številke občinskega glasila Bloški korak. Letni stroški znašajo približno 20.000,00 evrov.

13.3. Financiranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti

Občina Bloke objavi vsako leto javni razpis za sofinanciranje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti, s katerim sofinancira osnovne pogoje za delovanje društev, skupin in posameznikov, ki izvajajo ljubiteljske kulturne programe, ki so lokalnega pomena. S sredstvi lokalne skupnosti se na osnovi Pravilnika za vrednotenje programov ljubiteljske kulturne dejavnosti v občini Bloke (Uradni list RS, št. 14/07) in priložnostnih donacij sofinanciranju kulturne dejavnosti na območju Občine Bloke letno nameni 7.000,00 evrov. Sredstva so namenjena sofinanciranju ljubiteljske kulturne dejavnosti.

13.4. Financiranje investicij na področju kulture

Občina Bloke je v zadnjih letih izvedla naslednje investicije na področju kulturnih objektov:

- Obnova kulturnih objektov (sakralnih objektov) – 10.000 evrov letno.
- Izgradnja večnamenske dvorane Bloški smučar – 689.317 evrov.
- Postavitev stalne muzejske razstave Bloški smučar – 45.000 evrov.

14. ZAKLJUČEK

Občina Bloke bo tudi v prihodnje z zagotavljanjem namenskih sredstev na področju kulture spodbujala delovanje in nudila pogoje za razvoj dejavnosti in krepitev kulturnih dejavnosti in infrastrukture.

Ljubiteljsko kulturno dejavnost bo spodbujala s sofinanciranjem programov kulturnih društev in posameznih projektov, ki bodo upravičili svojo širše poslanstvo in bodo zanimivi za širšo lokalno skupnost ali pa bodo kvalitetno presejali društveno raven delovanja.

Občina bo zagotavljala pogoje za kulturno ustvarjalnost, dostopnost javnih kulturnih dobrin preko obstoječih javnih zavodov: knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica, glasbene šole Frana Gerbiča Cerknica, OŠ Toneta Šraja Aljoša Nova vas in javnega sklada za ljubiteljske kulturne dejavnosti RS, območna izpostava Cerknica, ter omogočala vsem zainteresiranim posameznikom, skupinam, društvom in organizacijam kulturno raznolikost delovanja. Za izvajanje posamičnih nalog bo z namenom uresničitve javnega interesa na področju ljubiteljske kulture sodelovala z JSKD OI Cerknica.

Javnim zavodom, katerih soustanoviteljica je občina, bodo zagotovljeni pogoji za nemoteno delovanje oziroma nudenje javnih kulturnih dobrin, obenem pa bo občina podpirala posamične kulturne projekte ter javne kulturne programe z zbiranjem predlogov na podlagi javnega razpisa.

Opomba: Slike so iz arhiva slik Občine Bloke